

HEINRICH BÖLL*

A magyarok felkelése

Úgy vélem, hogy szolidaritásunk pusztá kinyilatkoztatásával sem a magyar szabadságharc áldozataival, sem az egyiptomi halottakkal és sebesültekkel szemben nem teljesíthetjük kötelességünket; igaz, a szolidaritás magától értetődő és a magától értetődőt most megteszem: egyetértek a Nyilatkozattal. A magyar férfiakkal, asszonyokkal és gyermekekkel szemben csak akkor teljesíthetjük kötelességünket, ha megkíséreljük megérteni, hogy mi az, amiért harcolnak és szenvednek, már egy teljes hónapja, oly konoksággal, amely Európa nyugati felén nem csak meglepődést, de szégyenkezést is ki kellett volna, hogy váltson. A szemtanúságot nem vallhatom magaménak, mégis biztos vagyok benne, hogy Magyarországon olyan igazságért harcolnak, szenvednek és halnak meg, amelyet mi Európa nyugati felén zászlónkra sajátunkként könnyelműen fel nem írhatunk, vezércikkeinkbe és hírmagyarázatainkba fel nem vehetünk: annak *részei*, amit mi igazságon és szabadságon értünk, bizonyára a magyar szabadságharcosok szeme előtt is ott lebegnek, de számukra mégis többről van szó, arról is, ami még nálunk sem létezik. Ez a harc *értünk* is folyik, elkeseredetten, amelyhez egyedül csak jótékonykodással járulunk hozzá, nem kevés ez, és mégse elegendő, és még sincs más eszközünk: szégyenünk határait pontosan jótékonykodásunk és arról való tudásunk jelöli ki, hogy ezt a harcot *értünk* vívják, a szenvedést értünk szenvedik el.

* Forrás: Heinrich Böll: *Aufstand der Ungarn*. In: *Werke* (Kölner Ausgabe). Hg. v. Árpád Bernáth et al. Bd. 10. 1956–1959. Hg. v. Viktor Böll. Köln: Kiepenheuer & Witsch, 2005. p. 73. Az „1956 hatása a német kultúrában” c. szemináriumot a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán Bernáth Árpád hirdette meg a 2005/2006-os tanév tavaszi szemeszterében. Az itt közölt fordítás Balogh Melinda, Bereczki László, Demeter Mónika Gabriella, Demku Andrea, Huber Andrea, Mizsei Edit, Paor Smole Bernadett, Schulz Viktória munkáinak összeállításából jött létre.

35
 Heinrich Böll
 Köln-Müngersdorf
 Belvederestr. 35
 Tel: 591415

22.11.56.

Sehr geehrter Herr Mesch,
 ich glaube, dass wir weder den Opfern des ungarischen Freiheitskampfes noch den Toten und Verwundeten in Agypten gerecht werden durch eine blosse Solidaritätserklärung; gewiss: die Solidaritätserklärung ist das Selbstverständliche, und das Selbstverständliche zu ich hiermit: ich stimme dieser Erklärung zu. Gerecht aber wir den ungarischen Männer, Frauen und Kindern nur, wenn wir versuchen, zu verstehen, ~~was~~ ^{wofür} sie kämpfen und Leiden, einen ganzen Monat lang schon, mit einer Hartnäckigkeit, die das westliche Europa nicht nur Überraschensondern auch beschämen sollte. Ich kann nicht Augenzeugenschaft für mich beanspruchen, und doch bin ich sicher, dass ~~man~~ in Ungarn um eine Gerechtigkeit gekämpft wird, gelitten und gestorben wird, die wir im westlichen Europa uns nicht so leichtfertig als unsere auf die Fahnen schreiben, in die Leitartikel ~~einbringen~~ ~~und~~ ~~Kommentare~~ aufnehmen sollten: Teile dessen, was wir unter Gerechtigkeit und Freiheit verstehen, schweben sicher auch den ungarischen Revolutionären vor, und doch geht es dort um mehr, um etwas, das es auch bei uns noch nicht gibt, und dieser Kampf wird für uns gekämpft, ein bitterer Kampf, zu dem unser ⁿ einziger Beitrag unsere Wohltätigkeit ist, kein geringer, und doch kein ausreichender, und doch ist kein anderer möglich: der Raum für unsere ^{unserer} ~~Be-~~schämung ~~unserer~~ liegt genau zwischen Wohltätigkeit und dem Wissen, dass dieser Kampf für uns gekämpft, die Leiden für uns gelitten werden.

Mit freundlichen Grüßen